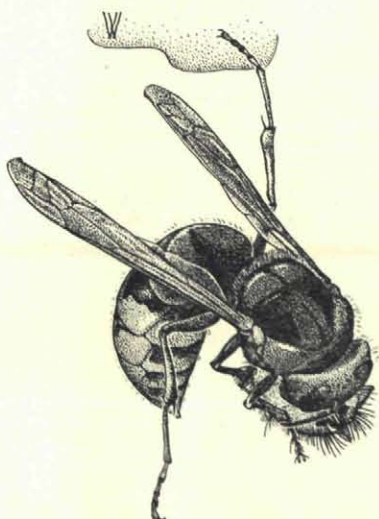

dag nog een 15-tal aaneenverbonden kapsels gevonden. In één kapsel werd nog een jonge haai aangetroffen. Tezamen dus 81 kapsels in 3 excursies op dezelfde datum. Een dergelijke „invasie” lijkt mij zeer ongewoon. Mr. F. H. van den Brink, 1943, blz. 1, in de „Lijst van Nederlandsche Vertebrata”, noemt de Hondshaai „toevallig en onregelmatig, maar toch nog vrij dikwijls voorkomend bezoeker”. Zo staat het ook met de geelgroenige eikapsels van dit dier.

Dr A. B. VAN DEINSE.

Hoornaar op jacht. Op 10 September 1948 was het warm en zonnig en op de bloeiende herfstasters wemelde het van insecten: witjes en vossen, hommels en bijen, allerhande zweefvliegen, knotsvliegen (*Conops*) en van die grote sluipvliegen met rood-zwarte achterlijven (*Eudoromyia magnicornis* en *Larvaevora fera*). Over dat gewriemel jaagt vliegend zoemend een fikse

Hoornaar met prooi

Hoornaar (koningin of grote werkster) op zo slordige manier, dat hij het meeste opjaagt en je het idee geeft: die vangt nooit wat. Maar ineens heeft hij een *Eudoromyia* te pakken, vliegt ermee naar een laag eikje in de buurt en gaat haar nu daar op een heel wonderlijke manier verorberen (zie fig.). Met de laatste voetleden van zijn linkerachterpoot hangt hij zich op aan de rand van een eikeblad, laat achterlijf en rechter achterpoot slap naar beneden bungelen en houdt met de voorste vier poten de prooi vast, die onder het oppeuzelen langzaam wordt rondgedraaid. Van menselijk standpunt bezien een ongelukkige houding, maar onze Hoornaar volbrengt het karwei met een gemak en een losheid van bewegingen, die volkomen bij zo'n vrijbuiters passen.

Ik had het nooit eerder gezien, maar van der Bund vertelde mij, dat hij juist die zomer een week lang Hoornaarwerksters in de tuin had gehad, die zijn bijen kwamen wegroven en daarbij geheel op dezelfde manier hun prooi in stukjes beten om er dan mee naar hun nest te vliegen. Het ziet er dus naar uit, dat deze acrobatiek tot de normale tafelmanieren van de Hoornaar behoort.

Wie weet er meer van?

J. W.

Deze waarneming brengt mij de taferelen weer voor de geest die wij in Hulshorst op „bloedende berken” zo dikwijls aanschouwden. Waar de wilgenhoutrupsen grote wonden in de berken knaagden, zodat het enigszins gegist ruikende berkensap rijkelijk naar buiten vloeide, verzamelden zich allerlei insecten die zich aan het sap tegoed deden: mieren, vliegen van velerlei soort, gouden torren, rouwmantels, grote vossen, atalanta's, dagpauwogen, gehakelde aurelia's, heivlinders, Mellinus (die op de vliegen kwam jagen), en ook Vespa's: germanica, rufa, media, en de hoornaar. Meestal zogen deze heel braaf, maar nu en dan gingen ze op jacht. Precies als J. W. beschrijft, zoemden ze log om de stam heen en stootten ze op vliegen en vlinders. Tienmaal kon 't mis zijn, maar de volgende maal was 't raak. En dan ging de wesp — elk dezer soorten deed het — zoals door J. W. beschreven, aan één of twee poten bengelend, zijn prooi demonteren. Eerst de vleugels er af, dan de poten. Een krakend geluid maakte dat. Het waardevolle lichaam werd dan als een propje meegenomen. Bij een hoornaarnest dat we wisten te zitten in een oud spechtengat zagen we dikwijls werksters met een dergelijke last thuiskomen. Soms ook met een lichtgele prop: dat was dan hout, bouw materiaal.

Eens zag ik op zo'n sapberk een *Vespa media* een zandoogje buitmaken, *Parage egeria egerides*. Ik heb er nog een foto van, de prachtige zwartglanzende wesp hangend aan een dun takje, met zijn prooi, genomen vlak voordat de vleugeltjes naar beneden kwamen dwarrelen. — Of de hoornaar de grotere vlinders werkelijk wel eens te pakken krijgt weten we niet helemaal zeker, maar we vonden bij de sapbomen wel eens de afgebeten vleugels van rouwmantel, heivlinder en atalanta en ik geloof niet dat we hier aan de schuld van de hoornaar hoeven te twijfelen.

Mijn broer leefde eens in Zuid-Limburg in een soort symbiose met wespen. In zijn tent verdwaalden telkens *Tipula*'s, die de weg naar buiten niet terug konden vinden. De wespen kwamen deze lastige langpoten dan opruimen. Hangend aan de scheerlijn knipten ze de lange poten en vleugels netjes af, en er kwam voor de tent een heel matje van deze stomme getuigen te liggen . . .

N. T.